

Comentariul poeziei Cugetarile sarmanului Dionis scrisa de Mihai Eminescu - prima parte

Inclusa in nuvela fantastica Sarmanul Dionis, poezia e creatoare de atmosfera. Elementul descriptiv-evocator se imbrina cu meditatiea, realizata ca monolog ironic, cu subtile elemente de umor.

Pus pe seama personajului titular al nuvelei, boem insingurat si sarac, monologul desfasoara pe cateva planuri imagini ale spatiului interior al odaii, ale conditiei sociale a eroului, dorintele si existenta lui precara. Fara a ramane la nivelul discursiv al monologurilor evocative, textul are, in primul rand, un pronuntat caracter afectiv pe care elementele compositionale il exprima sugestiv: interjectii (una dintre ele deschide poemul), suspensie, interogatii, implicarea persoanei I, suita de verbe la conditional-optativ.

Intr-un moment de ragaz, vegheat de lumanare si infrigurat in odaia invadata de paianjeni, plosnite si pureci, cu motanul blazat alaturi, Dionis viseaza la o cana cu vin, la o tigara, indura frigul si percepe spatiul inconjurator cu simturi acutizate: lumanarea e pe sfarsite, fereastra scartaie, miauna motanii in pod, roiuri de plosnite calatoresc sub privirea contemplativa ingaduitoare a adolescentului poet. Inscenand acest cadru si atribuindu-i valente comic-duioase, el face din vietatile minuscule "personaje" intr-o lume a necuvantatoarelor, in care se situeaza el insusi, facand haz de necaz. In aceasta lume " Intr-un roi mai de un stanjen II Au iesit la promenada - ce petrecere gentila. I Plosnita ceea-i batrana, cuvios in mers paseste; I Cela-i cavalier... e iute... oare stie frantuzeste? I Cea ce-ncunjura multimea i-o romantica copila" .In acelasi context, poetul vorbeste motanului: "Mai motane, I Vino-ncoa sa stam de vorba, unice amic si ornice. I De-ar fi-n lume-un stat de mate, zau! ca-n el te-as pune vornic, I Ca sa stii si tu odata, boieria ce-i, sarmane!".

Monologul ia, din loc in loc, forma discursului dubitativ. Supozitiile si inscenarea umoristic-ironica se intalnesc: " De-ar fi-n lume numai mate - tot poet as fi? Totuna: I Mieunand in ode nalte, tragic miorlaid - un Garrick, I Ziua tologit la soare, pandind cozile de soaric, I Noaptea-n pod, cerdac si stresini heinizand duios la luna".